

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/345
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2019
Nr. Dok. 201900017

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të dënuarve dhe paraburgosurve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P) "Jordan Misja" Tiranë.*

Drejtuar: **Z. Agim ISMAILI**
Drejtor i Përgjithshëm i Burgjeve

TIRANË

Z. Maksim HAMITI
Drejtor i Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P)
"Jordan Misja" Tiranë.

TIRANË

Të Nderuar,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues, në vijim Mekanizmi Kombëtar¹, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, kreu një inspektim në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P) "Jordan Misja" Tiranë, më datë 28.12.2018, sipas një Plani Inspektimi të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin Z. Genci Tërpo, Z. Besnik Deda, dhe Z. Alfred Koçobashi me detyrë Nd/Komisionerë pranë këtij Mekanizmi.

Objektivi kryesor i kësaj vizite monitoruese ishte vlerësimi i kushteve të Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P) "Jordan Misja" Tiranë, cilësia e trajtimit të të dënuarve brenda tij, si dhe masat e marra për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimeve të mëparshme.

Ekspertët e institucionit të Avokatit të Popullit u takuan me Drejtorin e I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë, Z. Maksim Hamiti i cili e mirëpriti grupin e inspektimit.

Nga ana e Drejtorit të I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë, ekspertëve të grupit inspektues iu ofrua mundësia që të kishin akses në përputhje me rregulloren dhe pa vështirësi më të

¹ Neni 74/1 i ligjit nr. 8328, datë 16.04.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve", i ndryshuar.

gjithë personat dhe në të gjithë ambientet që duhet të monitoronin. Vizita në këtë institucion u zhvillua në një frymë të mirë bashkëpunimi.

Pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, Avokati i Popullit ka të drejtën e detyrimit kushtetues dhe ligjor t'ju parashtrorë gjetjet e këtij inspektimi dhe të bëjë rekomandimet përkatëse.

Shënime paraprake

Kjo ishte vizita periodike monitoruese e Avokatit të Popullit në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë, për vitin 2018. Gjatë takimit me Drejtorin e I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë, grupi inspektues, kërkoi fillimisht informacion në lidhje me të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve/paraburgosurve, mënyrën e trajtimit nga ana e institucionit të problematikave të ndeshura në inspektimin e mëparshëm, si dhe verifikimin e nivelit të zbatimit të rekomandimeve të bëra nga Institucioni i Avokatit të Popullit një vit më parë.

Nga ana e Drejtorit Z. Maksim Hamiti, ekspertëve iu bë me dije se në bazë të Urdhrit të Ministrit të Drejtësisë Nr. 8927/1, datë 27.09.2018, "*Për kategorizimin e institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale*", Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P.) "Jordan Misja" Tiranë është kategorizuar si institucion paraburgimi me një seksion për personat që klasifikohen si "*bashkëpunëtorë të drejtësisë*" sipas kritereve të Ligjit Nr.10461 datë 13.09.2011 "*Për mbrojtjen e dëshmitarëve dhe të bashkëpunëtorëve të drejtësisë*".

Ky institucion ka një kapacitet maksimal të miratuar prej 392 personash. Në ditën e inspektimit, në mjediset e institucionit ishin 336 persona, nga të cilët 321 të paraburgosur (ndërkohë që 9 të paraburgosur ishin të moshave 18-21 vjeçare) dhe 15 të dënuar. Tre të paraburgosur ndodheshin në Spitalin e Burgut.

Në sektorin e tranzitit ndodheshin 23 persona. Në sektorin e observimit ndodheshin 2 persona dhe I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë kishte një Sektor të Kujdesit të Veçante (SKV) në të cilën gjendeshin 32 persona në ditën e inspektimit.

Aktualisht funksiononte edhe një seksion sigurie për të paraburgosurit të cilët janë dëshmitarë të drejtësisë (*konkretisht gjendeshin 4 persona*), sipas kritereve të Ligjit Nr.10461 datë 13.09.2011 "*Për mbrojtjen e dëshmitarëve dhe të bashkëpunëtorëve të drejtësisë*".

Në I.E.V.P, "Jordan Misja" Tiranë ishte ndërtuar edhe një ambjent i ri me një kapacitet prej 264 personash që pritej të merrej në dorëzim së shpejti.

Struktura dhe organika e I.E.V.P, "Jordan Misja", Tiranë ishte e miratuar me Urdhërin Nr.58 datë 24.04.2017 të Kryeministrit të RSH "*Për miratimin e strukturës dhe organikës së Drejtorisë së Përgjithëshme të Burgjeve dhe institucioneve të varësisë së saj*", ajo ishte e plotësuar dhe përbëhej nga 210 punonjës nga të cilët 35 ishin punonjës të administratës civile dhe 175 ishin punonjës të policisë së burgjeve.

Aktualisht organika e I.E.V.P, "Jordan Misja", Tiranë ishte e përbërë nga sektori i burimeve njerëzore, sektori juridik, sektori financiar, sektori i logjistikës, sektori

shëndetësor (me një mjek, një stomatolog, një farmacist, 4 ndihmësmjekë dhe një ndihmësmjek i ardhur nga Burgu i Zaharisë Krujë), sektori i kujdesit social (i përbërë nga 8 persona ku mes të cilëve dy psikologë ushtrajnë shërbim të mirëfilltë psikologjik dhe nga punonjës socialë dhe edukatorë) dhe sektori i policisë.

Sipas të dhënave që u morën gjatë kësaj vizite, informacioneve të marra nëpërmjet intervistave konfidenciale me personat e privuar nga liria, si dhe bisedat me stafin e institucionit, rezultoi se:

- Ishin realizuar investime për përmirësimin e kushteve të jetesës në disa prej dhomave të të paraburgosurve/dënuarve dhe dhomave të observim/veçimit, përmes lyerjes, riparimeve dhe përmirësimit të higjenës së tyre;
- Kishte përmirësim të cilësisë së shërbimeve të ofruara nga stafi psiko-social, për shtimin e kontakteve por kishte nevojë sërish për shtimin e aktiviteteve riintegruese dhe social-kulturore në përgjithësi. Aktivitetet dhe veprimtaritë me karakter sportiv nuk zhvilloheshin për shkak të mungesës së ambjentëve përveç ushtrimit në palestër.
- Të dënuarit dhe të paraburgosurit ishin plotësuar me libereza shëndetësore dhe numrat respektive të sigurimit shëndetësor.

Ndërkohë që në krahasim me inspektimin e realizuar një vit më parë nga Avokati i Popullit disa rekomandime nuk kishin gjetur zbatim dhe nuk ishin plotësuar.

Më konkretisht:

- I.E.V.P, “Jordan Misja” Tiranë kishte problematikë në funksionimin në normalitet të sistemit të ngrohjes për t’iu përshtatur kushteve klimaterike në një orar më të gjatë si rezultat i rrjetit elektrik të amortizuar. Por kishte filluar pajisja e dhomave të të paraburgosurve dhe të dënuarve me ngrohëse të vogla.
- Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë nuk kishte autoambulancë.
- Nuk ishte vënë në zbatim skema tre-palëshe e rimbursimit të ilaçeve për të gjithë të dënuarit/paraburgosurit.
- Aktivitetet sportive nuk zhvilloheshin për shkak të mungesës së ambjentëve.

Trajtimi

Grupi i monitorimit pati për objektiv të punës së tij mbledhjen e informacionit lidhur me trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve, me identifikimin e rasteve të përdorimit të forcës fizike tej kufijve të parashikuar me akte normative apo të presionit psikologjik ndaj kësaj kategorie, si edhe të rasteve të marrjes së masave disiplinore.

Nga informacioni i marrë, nga bisedimi në grup dhe në privatësi me të paraburgosurit, dhe të dënuarit, grupi monitorues nuk evidentoi pretendime për tejkallim të forcës fizike nga ana e punonjësve të policisë së burgjeve.

Megjithatë, nga intervistat rezultoi se kishte disa ankesa që ishin të lidhura kryesisht me kushtet e përgjithshme të jetesës në institucion. Sikurse u përshkrua edhe më sipër, në ditën e inspektimit në I.E.V.P, “Jordan Misja”, Tiranë numri i personave të paraburgosur

ose të dënuar ishte me i ulët se kapaciteti i institucionit çka tregon që nuk kishte mbipopullim.

Ankesa vinin për kushtet e ambienteve të përbashkëta të vuajtjes së dënimit, dhe veçanërisht të ambjenteve të ajrimit të cilat sipas tyre ishin shumë të kufizuara.

Gjithashtu ankesa kishte për sigurimin e përshtatshëm me ngrohje në I.E.V.P, “Jordan Misja” Tiranë për t’iu përshtatur kushteve klimaterike.

Ankesa kishte edhe për numrin e kufizuar të aktiviteteve rekreative në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë. Ankesa kishte dhe për ilaçet të cilat për efekt shpejtësie në disa raste duhej t’i siguronin nga familjarët.

Lidhur me kushtet në këto ambjente ishin bërë disa ndryshime pozitive duke filluar nga lysterja dhe riparimi i tyre, higjena dhe funksionimi në normalitet ambjenteve të dusheve, mbajtja pastër e ambjenteve të përbashkëta, dhe deri tek pajisja e të dënuarve me mjetet për mbajtjen e higjenes vetjake.

Masat mbrojtëse

Në përputhje me standardet e përgjithshme të drejtave të njeriut, grupi monitorues kreu gjithashtu një inspektim të jashtëm në Institucion, me qëllim vlerësimin e kushteve dhe trajtimin e personave të burgosur dhe të paraburgosur.

Nga verifikimi dhe inspektimi i dokumentacioneve lidhur me sistemin e kërkesë/ankesave rezultoi se çdo gjë regjistrohej në regjistrin përkatës dhe protokollohej². Regjistrat mbaheshin nga sekretaria e institucionit.

Të paraburgosurit/ dënuarit plotësonin një formular kërkesë/ankese dhe ia dorëzonin më pas punonjësit të sektorit psiko-social. Punonjësi i dërgonte në sekretarinë e institucionit ku protokolloheshin dhe pastaj i kalonin drejtorit të institucionit, i cili kthente përgjigje me shkrim apo i takonte vetë të dënuarit ose punonjësit e institucionit zhvillonin takimet sipas rasteve brenda afatit 3(*tre*) ditor. Brenda në regjim kishte kuti postare ku mund të hidheshin ankesat/kërkesat.

Sa i takon objektit të këtyre kërkesave na rezultoi se konsistonin në kërkimin për leje shpërblyese, takime me familjarë, kërkesë për takim me avokatë, vizita në spital, punësim ose kërkesë për blerjen e pajisjeve si TV ose frigorifer.

Ekspertët morën informacion në lidhje me pritjen e të paraburgosurve në institucion dhe funksionimin e Komisionit të Pritjes, si dhe në lidhje me plotësimin e regjistrave e dosjeve personale të tyre. Nga biseda me punonjësit e institucionit dhe verifikimeve në dosjet përkatëse, grupi monitorues konstatoi se procedura e pranimit në institucion zbatohet në mënyrë korrekte. Nga verifikimi dhe inspektimi i dokumentacionit rezultoi se veprimet regjistroheshin në regjistrin përkatës dhe protokolloheshin.

Sistemi i monitorimit me kamera vëzhgimi ishte funksional. Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kamerat monitoronin

---

² Neni 49 i ligjit Nr. 8328 dt. 16.04.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar.

pjesën më të madhe të mjediseve për 24 orë, ndërkohë që të dhënat ruheshin në server për një periudhë 30 ditore. Cilësia e pamjeve të kamerave ishte mjaft e mirë.

Telefonat punonin në çdo kohë dhe të dënuarit apo të paraburgosurit e intervistuar, pohuan se mund të flisnin sa herë të dëshironin me të afërmit e tyre nëpërmjet telefonave me kartë që ndodheshin në mjedisin e regjimit. Nuk pati ankesa nga të dënuarit/paraburgosurit për mosrespektim të numrit të takimeve me familjet. Konkretisht zhvilloheshin 4 takime për çdo të paraburgosur plus takime shtesë sipas kërkesave.

Në I.E.V.P, “Jordan Misja”, Tiranë ishte krijuar një mjedis të veçantë për të paraburgosurit që kishin fëmijë të vegjël lidhur me ushtrimin e të drejtës së prindërimit në distancë, me të cilët mund të takoheshin pa barriera apo kufizime fizike. Kjo dhomë ishte e pajisur me tavolinë dhe karrige, ku të paraburgosurit qëndronin ulur, duke patur kontakt fizik me fëmijët e tyre.

Në I.E.V.P, “Jordan Misja” Tiranë kishte 23 të paraburgosur/dënuar që punonin kryesisht si pastrues, sanitarë, shpërndarës ushqimi etj. Nga takimi i grupit inspektues më të paraburgosurit dhe dënuarit që punonin brenda institucionit këta të fundit nuk kishin pretendime për kushtet e punës.

Të dënuarit që punonin përfitonin nga ulja e dënimit me 3.9 ditë në muaj. Kjo procedurë ndiqej pasi ende nuk janë miratuar aktet nënligjore të nevojshme për të garantuar të drejtën për punësim dhe për shpërblim të drejtë të punës, për të burgosurit, sipas standardeve ligjore në fuqi.

Punësimi i të paraburgosurve/dënuarve rregullohej sipas neneve 34,35, të Ligjit Nr. 8328 dt. 16.04.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar. Në nenin 34 të ligjit të cituar më sipër ndërmjet të tjerave parashikohet se: “... Puna nuk ka karakter dënimi dhe shpërblehet sipas kriterëve të përcaktuara me vendim të veçantë të Këshillit të Ministrave.” Megjithëse në nenin 76 të këtij ligji parashikohet miratimi nga Këshilli i Ministrave i akteve nënligjore në zbatim të tij brenda tre muajve nga hyrja në fuqi, deri më tani nuk është nxjerrë e miratuar VKM-ja lidhur me kriteret për shpërblimin e punës së të dënuarve dhe të paraburgosurve.

Avokati i Popullit thekson se puna dhe kriteret e shpërblimit duhet të parashikohen dhe rregullohen me Vendim të Këshillit të Ministrave, vendim i cili edhe pse tej çdo afati ligjor³, ka shumë vite që nuk është miratuar.

Kushtet materiale

Grupi i monitorimit, në fokus të vizitës së tij pati edhe monitorimin e kushteve materiale, të rëndësishme për respektimin e standardeve normale të jetesës. Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë është një institucion i trashëguar që kohë më parë por që ka kaluar disa rikonstruksione ndër vite. Infrastruktura e përgjithëshme e institucionit ishte e mirë me ndarje të rregullta të godinave dhe ofronte funksionalitet në lëvizje dhe në elementë të sigurisë.

---

³ Nenet 76 dhe 77 të ligjit nr. 8328 dt. 16.04.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar.

Në Institucion baza materiale ishte e plotësuar. Ishte siguruar kompletimi me shtretër dhe gjithashtu kishte edhe gjëndje në magazinë dhe nuk kishte asnjë person që flinte në tokë.

Edhe në dhomat e inspektuara nga grupi i ekspertëve, u vu re se baza materiale përgjithësisht ishte e plotësuar si duhej. Për sa i përket dritës dhe ajrit, megjithëse shumica e dhomave ishin të vogla në kubaturë, nuk mungonte ajri dhe drita natyrale. Dhomat përgjithësisht ishin të pajisura me orenditë e nevojshme si tavolinë, karrige dhe dollapë. Në dhoma ishin akomoduar 1-4 persona.

Theksojmë se Komiteti për Parandalimin e Torturës shprehet se norma minimum e hapësirës për person, në institucione të tilla, është 6m² për dhomat për një person dhe 4m² kur në to sistemohen më shumë persona. Në këtë normë nuk mbahet parasysh sipërfaqja e tualetit, që mund të ndodhet brenda dhomës. Gjithashtu, sipas standardit të Komitetit për Parandalimin e Torturës, duhet respektuar dhe distanca ndërmjet mureve të dhomave, që duhet të jetë jo më pak se 2m distancë ndërmjet mureve të dhomës dhe jo më pak se 2.5m distancë nga dyshemeja me tavanin e dhomës.⁴ Nisur nga fakti që në institucion nuk kishte mbipopullim në disa prej dhomave ky standart respektohej. Nga ana tjetër është për tu theksuar se institucioni funksionon me ndërtesa të cilat janë përgjithësisht të trashëguara nga kohë më parë dhe për rrjedhojë edhe parashikimi i hapësirave të kërkuara është i kushtëzuar nga numri i personave që gjenden të paraburgosur për të garantuar respektimin e hapësirës jetike.

Ndërkohë edhe çështja e ngrohjes së ambjenteve për shkak të kushteve klimaterike kishte problematikë lidhur me oraret që aplikoheshin si dhe me faktin që rrjeti elektrik në godinat aktuale ishte i amortizuar. Por nga ana e Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja”, Tiranë ishin marrë disa masa për të lejuar futjen e ngrohësave të lëvizëshëm brenda dhomave. Vendosja e ngrohësave sërish krijonte ngarkesë në rrjet dhe defekte elektrike.

Dushet ishin të mirëmbajtura dhe në kushte të mira higjene. Nga intervistat që u bënë në të gjitha sektorët u pohua se dushi realizohej përgjithësisht 2 (dy) herë në javë.

Cilësia e ujit në I.E.V.P, “Jordan Misja” Tiranë ishte e mirë dhe furnizimi me ujë nuk kishte probleme. Edhe në ambientet e përbashkëta, në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kishte bazë materiale të shpërndarë sipas nevojave.

Takimet me familjarët në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë zhvilloheshin rregullisht. Në ambientet e takimeve, gjendeshin sportele të mirëmbajtura, ku familjarët zhvillonin biseda me të dënuarit/paraburgosurit. Ambienti i takimit ishte i vendosur në katin e parë të institucionit dhe ishte i ndarë. Të paraburgosurit/dënuarit mund të komunikonin lirshëm me familjarët e tyre, ulur në stola, gjithmonë nën vëzhgimin në distancë të punonjësit të policisë. Respektohej privatësia.

---

⁴ Vendimi Nr.437, datë 20.05.2015 “Për miratimin e Rregullores së Përgjithshme të Burgjeve”, Neni 30 parashikon se: “Në vendosjen e të paraburgosurve apo të të dënuarve mbahen parasysh kushtet dhe mundësitë konkrete të çdo IEVP-je, por në rast duke iu siguruar kubatura jo më pak se 9m³ dhe sipërfaqja e banimit jo më pak se 4m² për çdo person të paraburgosur apo të dënuar, dritare që mundësojnë ajrim të mjaftueshëm dhe ndriçim natyral normal për të lexuar e punuar”.

Sektori i observimit në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë funksiononte normalisht. Në sektorin e obeservimit ditën e inspektimit gjendeshin 2 persona.

Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kishte palestër, klasa dhe dhoma këshillimi. Palestrat ishin pajisur me mjete nga institucioni si dhe me mjete të sjella nga vetë të paraburgosurit/dënuarit. Aktivitetet sportive konsistojnë kryesisht në lojëra tavoline siç janë lojëra me letra dhe domino dhe nuk zhvilloheshin lojëra futbollit pasi nuk kishte ambiente. Ambienti i kultit ishte i bollshëm, i ndriçuar dhe i mirëpajisur.

Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kishte 6 (gjashtë) ambiente ajrimi nga të cilat 4 (katër) ndodheshin në katin e tretë dhe 2 (dy) ndodheshin në katin e parë. Këto ambiente ishin të pastra dhe të mirëmbajtura. Në këto ambiente ndodheshin gjithashtu edhe telefona ku të paraburgosurit/dënuarit i shfrytëzonin për të kontaktuar me familjarët. Telefonat ishin funksionalë në të gjitha ambientet e ajrimit.

Kuzhina e institucionit ishte e madhe dhe moderne, me higjienë të mirë. Muret e kuzhinës ishin të lyera. Kishte edhe magazinë për ushqimet. Kuzhina funksiononte në kushte normale pasi pajisjet e gatimit dhe sistemi i aspirimit ishin të standardeve industriale. Në kuzhinë ndodhej regjistri i normativave ushqimore dhe menyja ditore ishte e afishuar. Regjistrat e kontrollit të ushqimit dhe të menisë së gatimit ishin të sekretuar dhe të protokolluar. Staf i kuzhinës ishte i kompletuar.

Kampionët e ushqimeve mbaheshin në kushte frigoriferike dhe të etiketuara sipas vakteve përkatëse. Gjithashtu u konstatuan edhe racionet përkatëse për të sëmurët diabetikë në këtë institucion. Përgjithësisht, kushtet e përgatitjes së ushqimit në ambientet e kuzhinës të institucionit, rezultuan në gjendje të mirë. Megjithatë të dënuarit dhe të paraburgosurit shfaqën disa ankesa lidhur me cilësinë e ushqimit i cili nuk kishte larmishmëri.

U evidentua se një pjesë e të paraburgosurve/dënuarve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë nuk konsumonin ushqimin e përgatitur në institucion. Mjaft të dënuar kanë pohuar se e merrnin ushqimin nga të afërmit e tyre dhe se nuk konsumonin ushqimin e institucionit, për shkak se nuk e pëlqenin atë.

Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kishte një njësi tregtare për ofrimin e produkteve të ndryshme për të paraburgosurit dhe të dënuarit.

Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë kishte dhe një lavanderi, ku gjendeshin lavatriçe. Përsa i përket larjes së çarçafëve ato laheshin nga familjarët në pjesën më të madhe të rasteve ose nga vetë të dënuarit brenda ambienteve të tyre.

Regjimi dhe aktivitetet

Gjatë inspektimit u vu re se zhvilloheshin aktivitete të përbashkëta nga të cilat mund të përfitonin të dënuarit/paraburgosurit të cilat ishin kryesisht ndjekja e programeve të televizorit, lojërat e tavolinës siç janë lojëra me letra dhe domino.

Në lidhje me ajrimin u konstatua se ajrimi ditor zgjaste mbi 3 (tre) orë sipas rregullores dhe ky orar ishte edhe më i gjatë në periudhën e verës. Shumë prej të intervistuarve nëpër dhoma të pyetur për aktivitetet apo programet që ata marrin pjesë kërkuan të kenë aktivitete të përbashkëta edukative ose sportive.

Është për tu theksuar se një ndër qëllimet e institucioneve të mbyllura penitenciare është riintegrimi në shoqëri i personave, në momentin kur do të lënë burgun. Rregullorja Evropiane e Burgjeve parashikon se *“regjimi i ofruar për të gjithë të burgosurit përfshin një program të balancuar veprimtarish. Ky regjim u lejon të gjithë të burgosurve të kalojnë sa më shumë orë në ditë jashtë qelive të tyre, sipas nevojës për një nivel të përshtatshëm të ndërveprimit njerëzor dhe shoqëror”*⁵.

E drejta për të mbajtur kontakte me familjarët dhe miqtë zbatohet përgjithësisht sipas rregullores. Takimet realizoheshin mesatarisht rreth 4 herë në muaj, në përputhje me Rregulloren e Përgjithshme të Burgjeve. Takimi me familjarët zgjaste rreth 20 minuta.

Orari i veprimtarive ishte i njëjtë për të gjithë sektorët pavarësisht nga siguria që ata kishin dhe aktivitetet e zhvilluara. Aktivitetet gjithashtu konsistonin edhe në festa me rastin e datave të rëndësishme ose festive fetare. Në ambientin e kultit mblidheshin praktikuesit e fesë muslimane dhe praktikonin ritet e tyre fetare. Gjithashtu në ambientin e kultit praktikonin ritet e tyre edhe besimtarët protestantë.

Librat gjendeshin në çdo zyrë këshillimi dhe ishin pjesë e inventarit të bibliotekës të cilët viheshin në dispozicion të paraburgosurve apo të dënuarve për lexim sipas kërkesave. Aktualisht kishte 6 zyra këshillimi në të cilat kishte libra të ndryshëm. Kishte një numër të konsiderueshme librash, por që nuk i përmbushin të gjitha kërkesat. Të paraburgosurit dhe të dënuarit e regjistruar kishin nga një kartelë personale dhe nëpërmjet saj tërhiqnin dhe dorëzonin librat sipas kërkesave.

Për sa i përket mbështetjes psiko-sociale që merrnin të burgosurit, gjatë takimit me stafin e sektorit të kujdesit psiko-social, u konstatua se aktivitetet që ofroheshin përbëheshin kryesisht nga diskutimet në grup për tema sociale dhe këshillime në klasa. Sipas stafit të institucionit të paraburgosurit dhe të dënuarit regjistroheshin në disa aktivitete, por jo gjithmonë i frekuentonin ato.

Sa i takon veprimtarive rikrijuese, u vërejt se në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë ato që zhvilloheshin më së shumti ishin lojërat e tavolinës, pasi personat mund të luajnë edhe në dhomën e tyre, ose edhe në ambientet e ajrimit (lojra me letra, domino dhe shah).

Nga shqyrtimi i dosjeve psiko-sociale dhe dokumentacioneve të tjera të mbajtura nga ky sektor, u vu re se ato ishin të plotësuara relativisht mirë me shënime periodike mbi takimet dhe aktivitetet ku të paraburgosurit merrnin pjesë. Në dosjet përkatëse ishin përfshirë si programet individuale të trajtimit ashtu dhe vlerësimet periodike të cilët ishin të plotësuara mirë.

---

⁵ Rregullorja e Evropiane e Burgjeve Pika 25.1 dhe 25.2; <http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/EPR/EPR-Albanian.pdf>

Shërbimi Shëndetësor

Gjatë vizitës në I.E.V.P, “Jordan Misja” Tiranë si dhe nga intervistat me të dënuarit, problematika u konstatuan kryesisht në mungesat e medikamenteve, të cilat shpesh mbuloheshin edhe me kontributet e sjelljes nga familja. Skema e rimbursimit të ilaçeve kishte disa vështirësi për të paraburgosurit, të cilët për shkak të vonesave në plotësimin e dokumentacionit të dosjeve personale e kishin më të vështirë sigurimin e ilaçeve.

Të paraburgosurit dhe të dënuarit ishin të pajisur me librezë shëndetësore. Skema e furnizimit dhe rimbursimit të ilaçeve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë sipas kontratës tre paleshe ISKSH, depo farmaceutike nuk funksiononte pasi nuk ishte futur akoma receta elektronike.

Lidhur me këtë problematikë blerja dhe sigurimi i ilaçeve sigurohej nga tre burime dhe konkretisht nga Depoja farmaceutike “FloriFarma”, furnizim me blerjet e drejtpërdrejta nga fondi i siguruar nga D.P.Burgjeve dhe furnizim nga fondi i vetë institucionit.

Theksojmë se institucioni i Avokatit të Popullit në mënyrë të përsëritur ka rekomanduar marrjen e masave për vënien në funksion të skemës së furnizimit me ilace në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë.

Personeli i kujdesit mjekësor në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë përbëhej nga 1(një) mjek, 1(një) farmacist, 1(një) stomatolog dhe 4 (katër) ndihmës mjekë si dhe 1(një) ndihmës mjek shtesë i marrë nga Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), të Zaharisë në Krujë. Mjeku aktual punonte me kohë të plotë në këtë institucion.

Në të njëjtën kohë, fakti që mjeku është i pranishëm në këtë institucion vetëm gjatë ditës dhe më pas, vetëm në kushte të domosdoshmërisë thirrret ndihma urgjente mjekësore, shkakton në mënyrë të drejtpërdrejtë shkeljen e së drejtës për qasje deri te mjeku nga ana e personave të dënuar apo të paraburgosur, gjë që interpretuar dhe në qëndrimet e KPT⁶ parashikon që: *“Derisa qëndrojnë në burg, personave të dënuar duhet tu mundësohet qasja deri te mjeku në çdo kohë, pa marrë parasysh faktin e regjimit të burgosjes së tyre” dhe se “shërbimi shëndetësor duhet të organizohet në atë mënyrë, që do të mundësojë që kërkesat për konsultime mjekësore të ofrohen pa zgjatje të pa nevojshme”.*

Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë në katin e parë të tij gjendej dhoma e stomatologut, dhoma e vizitave të mjekut, si dhe farmacia. Dhoma e stomatologut ishte e pajisur me karrige dhe sterilizues, uniti dentar funksiononte dhe mjeku stomatolog ishte i pranishëm. Në këtë institucion punonte një stomatolog. Dhoma e mjekut dhe farmacia ishin të lyera dhe ishin përgjithësisht në gjëndje të mirë me kushte të mira higjieno-sanitare. Në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë u vu re se mungonte ambulanca për të shoqëruar personat në spitalet përkatëse të vendit.

Është për tu theksuar se Rregullorja Evropiane e Burgjeve shprehet se: *“Autoritetet e burgut ruajnë shëndetin e të gjithë të burgosurve që janë në kujdesin e tyre. Shërbimet mjekësore në burg organizohen në bashkëpunim të ngushtë me administrimin shëndetësor*

---

⁶ Komiteti për Parandalimin e Torturës

*të komunitetit ose të shtetit. Të burgosurit i ofrohen shërbimet mjekësore, kirurgjike dhe psikiatrike, duke përfshirë dhe ato shërbime që janë të disponueshme në komunitet*⁷.

Në momentin e inspektimit në këtë institucion të burgosurit me probleme të shëndetit mendor ishin të akomoduar në Sektorin e Kujdesit të Veçante (SKV), pra kishte SKV. Theksojme se, të burgosurit me problem të shëndetit mendor të diagnostikuar nga mjekët psikiatër ishin aktualisht 32. Gjithashtu infermierët që u jepnin terapinë këtyre shtetasve, ndiqnin procedurën për të qënë prezent në momentin e marrjes së terapisë dhe mos lënien e medikamenteve në dhomat e tyre. Në institucion gjendeshin gjithashtu edhe 5 (pesë) persona që kishin qënë përdorues të lëndëve narkotike të cilët merrnin mjekimin me metadon dhe kishte 2 (dy) të paraburgosur me HIV-AIDS.

Nga këqyrja e dokumentacionit të stafit mjekësor, e në veçanti atij të mjekut, u konstatua se kartelat klinike mbaheshin në dollap në dhomën e mjekut. Gjithashtu u këqyren regjistri i vizitave të mjekut, regjistrat e informacionit 24 orësh të infermierëve, të cilat ishin mbajtur me rregull.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të Nenit 74/1 pika “b” të Ligjit Nr. 8328 dt. 16.04.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”*, i ndryshuar ku parashikohet midis të tjerash se: *“Avokati i Popullit nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca:b) të paraqesë rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohet trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura dhe trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor dhe poshtërues”*.

REKOMANDOJMË:

1. Të merren masa të menjëhershme për shmangur bashkëjetesën e të paraburgosurve me të denuarit, në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë, duke bërë të mundur transferimin e shpejtë të personave që ishin dënuar me vendim të formës së prerë drejt institucioneve të tjera të vuajtjes së dënimit.
2. Marrjen e masave të menjëhershme për riparimin e rrjetit elektrik dhe sigurimin e përshtatshëm me ngrohje të dhomave të të paraburgosurve dhe të dënuarve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë sipas kushteve klimaterike.
3. Marrjen e masave të menjëhershme për vënien në zbatim të skemës së furnizimit dhe rimbursimit të ilaçeve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë sipas kontratës tre palëshe ISKSH, depo farmaceutike.

---

⁷ Rregullorja Evropiane e Burgjeve, pika 39, 40.1, 40.5;

4. Marrjen e masave për pajisjen e Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë me ambulancë për të shoqëruar personat në spitalet përkatëse të vendit në përputhje me nevojat shëndetësore të të dënuarve dhe të paraburgosurve.
5. Marrjen e masave për të përmirësuar cilësinë dhe larmishmërinë e ushqimit në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë në shërbim të të dënuarve dhe të paraburgosurve.
6. Të merren masa për të zhvilluar kurse të arsimit dhe ato profesionale në favor të personave të paraburgosur/dënuar në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë.
7. Marrjen e masave për pasurimin e inventarit të bibliotekës në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), “Jordan Misja” Tiranë, në dispozicion të paraburgosurve apo të dënuarve për lexim.
8. Marrjen e masave për shtimin e aktiviteteve dhe takimeve me të paraburgosurit/dënuarit dhe në veçanti për 18-21 vjeçarët për qëllime rehabilitimi, këshillimi, ri-integrimi, si edhe aktivitete edukative e social-kulturore-sportive.

Për qëndrimin dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të Ligjit Nr. 8454 dt. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

ERMONELA XHAFA

Konc.& Dak.
Genci Tërpo
Dak
Alfred Koçobashi
Besnik Deda